

KURJER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Вторникъ. 12-го Апрѣля — 1838 — Wilno. Wtorek. 12-go Kwietnia.

ВНУТРЕННЯЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 1-го Апрѣля.

Высочайшій Рескриптъ,

данной на имя Г-на Новороссійскаго и Бессарабскаго Генералъ-Губернатора, Графа Воронцова.

Графъ Михаилъ Семеновичъ! Усмотрѣвъ изъ донесенія вашего, отъ 24-го минувшаго Февраля, что назначенный Мною восьмидесяти-дневный срокъ для снятія оцѣпленія города Одессы, благополучно миновалъ безъ всякаго новаго чумнаго или даже сомнительнаго случая, какъ въ карантинѣ, такъ и его предметяхъ, и что въ слѣдствіе того свободное сообщеніе съ городомъ возстановлено. Я поспѣваю изъяснить вамъ искреннѣйшую признательность Мою за дѣятельныя и благоразумныя мѣры, принятыя вами въ самомъ началѣ появленія заразы, исполненныя въ неослабномъ и строгомъ порядкѣ и съ человеколюбіемъ и попечительностію, вамъ свойственными. Мѣрами этими тяжкое бѣдствіе, городъ Одессу постигшее, свыше ожиданія, ослаблено и ограничено въ дѣйствіяхъ и послѣдствіяхъ своихъ; продовольствіе жителей, въ подобныхъ обстоятельствахъ величайшимъ затрудненіемъ подвергающееся, было обезпечено изобильно, и самыя торговлыя сношенія Одессы, какъ вышвѣдъ, такъ и внутреннія съ сопредѣльными губерніями, никакой не подверглись остановкѣ.

Въ чувствахъ безпредѣльной благодарности къ Святому Промыслу Всевышняго, столь очевидно благословившаго благіе труды и попеченія ваши, Мнѣ особенно пріятно изъяснить вамъ чрезъ сіе, сколь высоко цѣню достойныя ваши заслуги.

Пребываю навсегда къ вамъ благоклонный.

На подлинномъ Собственною Его Императорскаго Величества рукою подписано:

НИКОЛАЙ.

Въ Санктпетербургѣ.
4-го Марта, 1838 года.

Высочайшею Грамотою, 11-го Марта, Всемилоостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ ордена *Св. Станислава 1-й степени*, состоящій по Артиллеріи, исправляющій должность Командира Тульскаго Оружейнаго Завода, Генералъ-Маіоръ *Сиверс 2-й*.

— Высочайшимъ Приказомъ, 22-го Марта, Командиръ 2-й бригады 2-й Драгунской дивизіи, Генералъ-Маіоръ *Бартоломей 2-й*, назначенъ по Кавалеріи, съ состояніемъ при Министерствѣ Внутреннихъ Дѣлъ.

— Высочайшимъ Приказомъ, 24-го Марта, состоящій при Начальникѣ 1-й Гвардейской Пѣхотной дивизіи, Генералъ-Маіоръ *Жерков 1-й*, назначенъ Командиромъ 2-й бригады 3-й Пѣхотной дивизіи. — Состоящіе по Кавалеріи Полковники: *Нѣлицов* и *Протасовъ*, уволены отъ службы, оба Генералъ-Маіорами, съ мундирами и пенсіонами, первый полного, а послѣдній одной трети жалованья, и *Семека*, Генералъ-Маіоромъ и съ мундиромъ.

— Отъ 26 Февраля оны Г. Министръ Юстиціи довелъ до свѣдѣнія Правительствующаго Сената о сообщенномъ ему С. Петербургскимъ Военнымъ Генералъ-Губернаторомъ Высочайшемъ повелѣніи касательно чищенія дымовыхъ трубъ. Между тѣмъ Г.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Санкт-Petersburg, 1-go Kwietnia.

RESKRYPT J. C. Mości,

do P. Noworosyjskiego i Bessarabskiego Jenerala-Gubernatora, Hrabiego Woroncowa.

Hrabio Michale Siemienowiczu! Powiązawszy wiadomość z rapportu waszego pod dniem 24z. m. Lutego, że naznaczony przezemnie termin ośmdziesięciodniowy do zdjęcia kordonu w około Odessy, minął szczęśliwie bez żadnego nowego, a nawet wątpliwego, wypadku zarazy, tak w kwarantannie, jako i w mieście i na przedmieściach, i że w skutek tego wolne znoszenie się z miastem przywrócone już zostało, śpieszę oświadczyć wam najszczerszą wdzięczność Moję, za czynność i użycie odpowiednich środków w samych początkach zjawienia się zarazy, przy zachowaniu obok ciągłego i ścisłego porządku, właściwej wam ludzkości i troskliwości. Środki te, nad wszelkie spodziewanie osłabiły i ograniczyły działalność wielkiej klęski, jaka miasto Odessę dotknęła; zabezpieczyły obficie opatrzenie mieszkańców w żywność, co w podobnych okolicznościach największych doznaje przeszkód, i usunęły wszelką przerwę w handlowych stosunkach Odessy, tak zewnętrznych, jako i wewnętrznych z sąsiednimi Guberniami.

Wśród uczuć nieograniczonego dziękczynienia dla Świętego Tronu Przedwiecznego, który tak jawnie pobłogosławił chwalebne труды i starania wasze, z prawdziwą przyjemnością przychodzi mi okazać niniejszém, jak wysoko cenię znakomite wasze zasługi.

Pozostaję zawsze wam przychylnym.

Na autentyku Własną Jego Cesarskiej Mości ręką podpisano:

НИКОЛАЙ.

W S. Petersburgu.
4-go Marca 1838 roku.

Przez Najwyższy Dyplomat, 11-go Marca, Najtaśkawiej mianowany Kawalerem Orderu *Św. Stanisława 1-go stopnia*, liczący się w Artylleryi, sprawujący obowiązek Dowodczy Tułskiej fabryki, Jenerał-Major *Sivers 2-gi*.

— Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, 22-go Marca, Dowodca 2-jej brygady 2-jej dywizyi Dragonów, Jenerał-Major *Bartholomei 2-gi*, naznaczony liczyć się w Kawaleryi, z zostawieniem przy Ministerjum Spraw Wewnętrznych.

— Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, 24-go Marca, zostający przy Naczelniku 1-jej dywizyi Gwardyi pieszej, Jenerał-Major *Żerkow 1-szy*, mianowany Dowodzcą 2-jej brygady 3-jej dywizyi pieszej. — Liczący się w Kawaleryi Polkownicy: *Niemcow* i *Protasow*, uwolnieni ze służby, obaj w randze Jenerał-Majora, z mundurem i pensyami, pierwszy zupełnej, a ostatni jednej trzeciej płacy, i *Semeka*, w randze Jenerał-Majora, z mundurem.

— Pod dniem 26- m Lutego, Pan Minister Sprawiedliwości dał wiedzieć Rządzącemu Senatowi o udzielonem mu przez Sankt - Petersburgskiego Wojennego Jenerał-Gubernatora, Najwyższego rozkazu, względnie czyszczenia kominów. Tymczasem P. Jenerał-

Генераль отъ Инфантерїи Графъ Эссенъ отношеніемъ отъ 24 Февраля уведомиль его Г. Министра Юстиціи, что Государь Императоръ Высочайше повелѣть изволялъ, дабы какъ устройство печей вновь, такъ и перенесеніе ихъ съ одного мѣста на другое въ домахъ и строенїяхъ, были дѣлаемы не иначе, какъ подъ надзоромъ завѣдывающихъ городскими частями Архитекторовъ.

— По возникшему сомнѣнію о точномъ смыслѣ постановленія, на коемъ основана 253 статья Свода Законовъ Уголовныхъ (Томъ XV, въ Продолженіи) о мѣрѣ наказанія тюремныхъ чиновниковъ и стражи за допущенный умышленно побѣгъ преступниковъ, Государственный Совѣтъ Мнѣніемъ положилъ: въ перемѣну означенной 253 статьи постановить слѣдующее: „Если начальники, обязанные надзоромъ за содержимыми въ тюрьмахъ, или тюремные надзиратели и стражи, умышленно, или по небреженію и неосторожности, допустятъ побѣгъ преступниковъ, то они подвергаются наказанію, по мѣрѣ вины, за нарушеніе должности, умышленное или неумышленное, смотря по обстоятельствамъ дѣла.“ На подлинномъ Мнѣніи собственною Его Императорскаго Величества рукою написано: „Быть по сему.“

— По возникшему вопросу о дополненіи Свода Законовъ Уголовныхъ (томъ XV) статей 1058 — 1061, касательно очистительной присяги правиломъ, въ 1842 ст. Св. Зак. Граждан. содержащимся, Государственный Совѣтъ, Мнѣніемъ положилъ: въ дополненіе и поясненіе означенныхъ 1058 — 1061 ст. постановить, особымъ примѣчаніемъ, слѣдующее: „Если уголовное дѣло соединено съ гражданскимъ искомъ, а очистительная присяга, которой окончаніе онаго рѣшеніемъ судебного мѣста было предоставлено, не состоялась, за смертію, до узаконеннаго срока лица, долженствовавшаго и обязавшагося дать оную, то рѣшеніе сіе почитается не дѣйствительнымъ, и дѣло подвергается новому производству на основаніи законовъ.“ На подлинномъ Мнѣніи собственною Его Императорскаго Величества рукою написано: „Быть по сему.“ Въ Петергофѣ, 16-го Февраля 1838 г. (С. В.)

СТАТИСТИКА,

Промышленность, Торговля и т. д.

Отчетъ Министра Внутреннихъ Дѣлъ, за 1836 годъ.

(Въ журналѣ Министерства Внутреннихъ дѣлъ напечатано извлеченіе изъ отчета Министра Внутреннихъ дѣлъ, за 1836 годъ. Предѣлы газеты не дозволяютъ помѣстить въ цѣлости этой важной статьи, и мы ограничимся сообщеніемъ читателямъ нашимъ нѣкоторыхъ изъ оной выписокъ.)

Состояніе урожая.

Въ 1836 году, урожай былъ почти повсемѣстно изобильный. Послѣ бывшихъ сначала весны холодовъ, въ концѣ Мая и въ началѣ Іюня, теплая погода, съ дождями, благопріятствовала всходамъ, росту хлѣба и травъ, и слѣды весеннихъ поврежденій на поляхъ вскорѣ изгладились. Изъ сего надлежитъ исключающа дѣль не многія губерніи сѣверной полосы, и нѣкоторыя полууденныя, гдѣ, въ послѣдствіи, отъ жаровъ и бездождій, потеряли мѣстами травы и яровые позднихъ посѣвовъ, отъ чего и урожай ихъ оказался вообще посредственнымъ; но и тамъ, какъ повсюду, изобиліе въ озимомъ хлѣбѣ и въ другихъ произрастенїяхъ поставляетъ 1836-й годъ въ числѣ плодороднѣйшихъ минушаго десятилѣтія. Были, сверхъ того, и другія частныя причины большаго, или меньшаго, въ нѣкоторыхъ губерніяхъ, поврежденія хлѣба и травъ; во 1-хъ: сильныя бури съ градомъ (едвали не земляныя тромбы), которыя, въ Іюнь и Іюль мѣсяцахъ, въ Витебской Калужской и частію въ Смоленской и Московской губерніяхъ, опустошили, въ своемъ стремительномъ направленіи, многія поля и лѣса, на довольно обширномъ протяженіи, опрокидывая даже и самыя строенія *); во 2-хъ необыкновенное множество мышей, поѣдавшихъ посѣяныя хлѣбы до того, что поля были, два или три раза, засѣваемы вновь; наконецъ мѣстныя градобитія и ранніе морозы, съ холодными вѣтрами, въ сѣверной полудѣ Имперїи, повредившія хлѣбу, особенно въ Олонекской и Архангельской губерніяхъ, отчасти жъ

Piechoty Hrabia Essen, przez odniesienie się pod dniem 24-m Lutego, uwiadomił P. Ministra Sprawiedliwości, że CESARZ Jego Mość Najwyżej rozkazał raczył, ażeby, jak nowe stawianie pieców, tak i ich przeniesienie z jednego miejsca na inne, w domach i budowach, robione były nie inaczej, jak pod nadzorem Architektów, częściami miast zawiadujących.

— Z powodu wynikłej wątpliwości o istotnej myśli postanowienia, na którym jest oparty 253 artykuł Połączenia Praw Kryminalnych (T. XV, w dalszym ciągu) o środku ukarania urzędników więzień i straży za umyślnie dopuszczoną ucieczką przestępców, Rada Państwa przez Opinią postanowiła: na odmianę pomienionego 253 artykułu postanowić co następuje: „Jeżeli naczelnicy, obowiązani mieć dozór nad trzymanemi w więzieniach, albo turemni dozorczy i straże, umyślnie, albo z niepilności i nieostrożności, dopuszczają ucieczki przestępców, tedy ulegają karze, w miarę winy, za niewypełnienie obowiązku, umyślnie albo nieumyślnie, uważając podług okoliczności rzeczy.“ Na autentyku Opinii własną Jego CESARSKIEJ Mości ręką napisano: „Ma być podług tego.“

— Na wynikiłe zapytanie o dopełnieniu Połączenia Praw Kryminalnych (tom XV) artykułów 1058 — 1061, względnie oczyszczającej przysięgi prawidła, w 1842 artykule Połączenia Praw Cywilnych zawierającego się, Rada Państwa, przez Opinią zamierzyła: na dopełnienie i objaśnienie pomienionych 1058 — 1061 artykułów postanowić, w osobnej uwadze, co następuje: „Jeżeli sprawa kryminalna połączona jest z poszukiwaniem cywilnem, a przysięga oczyszczająca, której ukończenie sprawy przez wyrok miejsca sądowego było naznaczone, nie została wykonaną w terminie prawem zakreślonym, z powodu śmierci osoby, która powinna była i zobowiązała się ją wykonać, tedy wyrok ten uważa się za niebyły, a sprawa ulega nowemu sążeniu na osnowie praw.“ Na autentyku Opinii własną Jego CESARSKIEJ Mości ręką napisano: „Ma być podług tego.“ W Peterhofie, 16 Lutego 1838 roku. (G. S.)

STATYSTYKA,

PRZEMYSŁ, HANDEL i t. d.

Zdanie Sprawy Ministra Spraw Wewnętrznych, za rok 1836.

(W Dzienniku Ministerstwa Spraw Wewnętrznych ogłoszony został wyciąg zezsprawozdania Ministra S. W. za rok 1836. Nie mogąc, z powodu szczupłości miejsca, udzielić czytelnikom naszym w całej rozciągłości tego nader ważnego raportu, umieszczac będziemy z niego niektóre wyjątki.)

Stan urodzajów.

W roku 1836, urodzaj prawie powszechnie był obfity. Po zimnach, które miały miejsce w początkach, nastąpiło przy końcu Maja i pierwszych dni Czerwca ciepło, przeplatane deszczem, sprzyjało wschodzeniu zasiewów oraz wzrostowi zboża i trawy; rychło ślady wiosennego uszkodzenia na polach zupełnie znikły. Wyjątek w tej mierze stanowią tylko niektóre gubernije północnej strefy i kilka południowych, w których późniejsze upały i susze uszkodziły miejscami trawy i jarzyny późnych zasiewów, przez co i zbiory tamże były w ogólności mierne; lubo i tam, ze względu na powszechny urodzaj oziminy i innych ziemioplodów, rok 1836 należy do najobfitszych, jaki w ciągu ostatnich lat dziesięciu miały miejsce. W niektórych guberniach zaśły jeszcze miejscowe przyczyny większego lub mniejszego uszkodzenia zboża i traw, jakoto: gwałtowne burze z gradem, tworzące niejako powietrzne trąby, które w Czerwcu i Lipcu, w guberniach Witebskiej, Kalskiej, a częścią w Smoleńskiej i Mohylewskiej, spuściły w bystrym pędzie swoim wiele pól i lasy, na dosyć znacznej przestrzeni, zniszczywszy nawet zabudowania *); dalej, nadzwyczajne mnóstwo myszy, wyjadających zasiewy w guberniach Tambowskiej i Chersońskiej, aż do późnej jesieni, tak, że niektóre obszerne miejsca zorane były ich norami, na pół stopy jedna od drugiej odległemi, czemu zaledwie późniejsze zimna zdołały kres położyć; zjawienie się w gubernii Wileńskiej na polach robaictwa, które zasiewy tak dalece niszczyły, że musiano je dwa razy, a niekiedy i trzy razy ponawiać; nakoniec miejscowe gradobicia i przedwczesne mrozy ze sronem, w północnej strefie Cesarstwa, które uszkodziło zboż, szczególnie w guberniach Ołoneckiej i Archangielskiej, a w części nawet w Petersburskiej, Nowogrodzkiej, Kostromskiej i Wołogodzkiej. W Bessarabii i przytykających do niej oko-

*) W Witebskiej gubernii, burza przechodziła przez ujezdź: Witebski, Poloński i Lepelski; ubytką przyczyniono jej więcej, niżeli na 550 m. W Kalskiej gubernii, 15 Іюня, śnieżna burza rozruziła do połowiny ujezdźny город Мещевскъ.

*) W Gubernii Witebskiej, burza przechodząc przez powiaty: Witebski, Poloński i Lepelski, przyczyniła szkody przeszło na 550 tysięcy. W Kalskiej gubernii zniszczone do połowy zostało przez taką burzę miasto powiatowe Mieszczołsk.

и въ С. Петербургской, Новгородской, Костромской и Вологодской. Въ Бессарабіи и пограничныхъ съ нею мѣстахъ Новороссійскихъ губерній, появлялась жаранча, но была съ успѣхомъ истреблена, принятыми отъ мѣстнаго начальства мѣрами. Впрочемъ, всѣ вышенчисленные поврежденія хлѣба, въ общей сложности урожая, почти незамѣтны.

Губерніи, въ коихъ сей урожай былъ особенно хорошъ, суть: Виленская, Воронежская, Екатеринославская, Казанская, Курляндская, Минская, Нижегородская, Орловская, Оренбургская, Симбирская, Тамбовская, Томская, Тульская, Харьковская, Херсонская, Эстляндская и область Бѣлостокская. Обыкновенный и довольно хороший урожай былъ въ губерніяхъ: Астраханской, Вятской, Гродненской, Енисейской, Калужской, Костромской, Кіевской, Иркутской, Могилевской, Московской, Новгородской, Пензенской, Пермской, Полтавской, Псковской, Рязанской, Смоленской, С. Петербургской, Саратовской, Тобольской, Черниговской, Ярославской, въ Грузіи и въ областяхъ: Бессарабской, Кавказской и Омской. Наконецъ урожай посредственный, но можно прибавить—изрядный, былъ: въ Витебской, Владимирской, Вологодской, Волынской, Курляндской, Лифляндской, Подольской, Таврической и Тверской губерніяхъ и въ Землѣ Войска Донскаго. Только въ губерніяхъ: Архангельской и Олонекской, и то лишь по нѣкоторымъ уздамъ, былъ урожай скудный.

Точное количество посѣяннаго и собраннаго, въ 1836 году, хлѣба не могло еще быть приведено въ извѣстность. Въ предшедшемъ же 1835, по свѣдѣніямъ, впрочемъ лишь приблизительнымъ, которыя, въ теченіе 1836 года, доставлены въ Министерство Внутреннихъ Дѣлъ, отъ начальниковъ губерній и областей, показано хлѣба въ посѣвѣ:

озимаго съ 1834 по	
1835 годъ	20,549,149 четв.
яроваго, весною 1835 года	30,398,046 — —
и того	50,947,195 — —

Сложный урожай хлѣба, по симъ же показаніямъ былъ:

озимаго—самъ-четверть съ половиною;
яроваго—почти самъ-четверть.

Цѣны хлѣба, въ концѣ 1836 года, были слѣдующія. на ржаную муку, самая низшая цѣна была въ Подтавской губерніи, 1 руб. 60 коп., а самая высшая въ Лифляндской, 22 руб. за кулъ:

на овесъ, самая низшая въ Саратовской губерніи, 1 руб. 20 коп., а самая высшая въ Лифляндской, 15 руб. за кулъ;

на сѣно, низшая въ Омской области, 24 коп., высшая въ С. Петербургской губерніи, 86 коп. за пудъ.
(Продолженіе-впередъ).

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

А В С Т Р І Я.

Вѣна, 30-го Марта.

Сегодня будетъ представленіе дамъ имѣющихъ входъ ко двору, отъ которыхъ сама Императрица принимать будетъ пожертвованія въ пользу пострадавшихъ отъ наводненія въ Венгріи.

— Кромѣ города Песта потерялъ также отъ разлитія воды городъ Грацъ, въ которомъ изъ 853 домовъ, обрушилось 616 а 89 сильно повреждено. Деревни Майорлицъ и Апорка, совершенно исчезли съ земной поверхности.

— Съ послѣднею почтою получено здѣсь извѣстіе, что *Ахмедъ-Паша*, начальникъ главнаго штаба при Египетскомъ войскѣ въ Сиріи, будучи раненъ, привезенъ въ Александрію. Онъ командовалъ войскомъ сражавшимся съ Сирійцами заступая *Ибрагима-Пашу*, который лежалъ больнымъ въ Алепо, но данныя имъ сраженія были несчастны для Египтянъ. Въ Сиріи по всякому вѣроятію происходить что то важное, ибо замѣчено, что вдругъ по прибытіи оттуда извѣстій въ Истамбулъ, Султанъ отправилъ моремъ значительные отряды войска въ Азію.—Симъ же путемъ получено извѣстіе, что Австрійскій Интернуцій, приготавливался въ путь въ Вѣну.

— Съ Турецкихъ границъ отъ 24 Марта уведомляютъ о слѣдующемъ: „Англійское Правительство наименовало вице-консуловъ и консулярныхъ агентовъ въ нѣсколькихъ знатнѣйшихъ городахъ Булгаріи, Румелии, Македоніи, Албаніи и Босніи, что произвело сильное впечатлѣніе, такъ какъ такое, требующее довольно издержекъ, средство, не представляеть никакой пользы въ отношеніи торговли, посему надобно догадываться, что есть какаа либо политическая нужда.“

Триестъ, 26-го Марта.

Получены здѣсь консулярныя депеши изъ Александріи отъ 9 ч. с. м., подтверждающія прежнія извѣстія о возстаніи въ Сиріи. Разныя поколѣнія гор-

лицачъ Новороссійскихъ губерній, показала сея жаранча, которая атоли, skutkiem przedsięwziętychъ ze strony władzy miejscowej zaradczychъ środkówъ, wytopioną została. Z resztą powyższe uszkodzenia zboża, ze względu na ogólny stan-urodzaju, prawie dostrzedz się nie dały.

Odznaczyły się szczególnie piękny urodzajem gubernije: Wilenska, Woronezka, Ekaterinoslawska, Kazańska, Kurska, Mińska, Niżegorodzka, Orłowska, Orenburska, Simbirska, Tambowska, Tomska, Tulska, Charkowska, Chersońska, Estońska i obwod Białostocki. Urodzaj zwyczajny i dość piękny był w guberniach: Astrachañskiej, Wiatskiej, Grodzieńskiej, Jenniszejkiej, Kałuzkiej, Kostromskiej, Kijowskiej, Irkuckiej, Mohylewskiej, Moskiewskiej, Nowgorodzkiej, Penzeńskiej, Permskiej, Półtawskiej, Pskowskiej, Rjazańskiej, Smoleńskiej, Petersburskiej, Saratowskiej, Tobolskiej, Czernihowskiej, Jarosławskiej, w Грузіи, niemniej w prowincjach Bessarabskiej, Kaukaskiej i Omskiej. Nakoniec urodzaj mierny, a nawet dobry, był w guberniach: Witebskiej, Włodzimierskiej, Wołogodzkiej, Wołyńskiej, Kurlandzkiej, Inflanckiej, Podolskiej, Tauryckiej, Twerskiej, i w ziemi Wojska Dońskiego. Jedynie w guberniach Archangielskiej i Ołoneckiej, i to w niektórychъ tylko powiatach, urodzaj był mały.

Wiadomość o istotnej ilości wysianego i zebranego w r. 1836 zboża, nie mogła jeszcze bydź zebraną. W zeszytychъ zaś 1835 r. według wiadomości, z resztą tylko przybliżonychъ, jakie w ciągu r. 1836, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych otrzymało od naczelników gubernij i obwodów, okazało się, że w roku 1834 na 1835 zasiano zboża:

oziminy	20,549,149 четwert.
jarzynny, z wiosny 1835 r.	30,398,046 — —
czyli razem	50,947,195 — —

Огólny urodzaj zboża, według tychъ же wiadomości był:

na oziminy — czwarte ziarno i pół;
— jarzynę — blisko czwarte ziarno:

Цены продуктовъ при концѣ r. 1836, были наступающія:

на макуку жытнѣ, najniższa cena była w gubernii Połtawskiej—1 rub. ass. 60 kop.; a najwyższa w Inflanckiej, 22 rub. за четwert:

на овесъ, najniższa w gubernii Saratowskiej—1 rub. 20 kop., najwyższa zaś w Inflanckiej — 15 rub. за четwert;

на сѣно, najniższa w obwodzie Omskim — 24 kop., a najwyższa w gubernii Petersburskiej — 86 kop. за пудъ.
(Dalszy ciągъ nastąpi).

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

A U S T R I A.

Wiedeń, 30 go Marca.

Dnia dzisiejszego będzie prezentacya Dam mającychъ wstęp u dworu, od którychъ sama Cesarzowa przyjmować będzie ofiary na wsparcie dotkniętychъ nieszczęściemъ powodzi w Węgrzechъ.

— Oprócz miasta Pesztu, ucierpiało także przez wylew wody miasto Gran, w którymъ z 853 będącychъ domówъ, zawaliło się 616, a 89 mocno jest uszkodzonych. Wioski Majorlinz i Aporka, znikły do szczętu z posiadłości swojej.

— Doszła tu wiadomośćъ почтą ostatnią, że *Ahmed-Basza*, naczelnikъ sztabu głównego wojska Egiptskiego w Syrii, będącъ raniony, został przywieziony do Alexandryi. Dowodził onъ wojskiemъ przeciwko Syryjczykomъ w zastępstwie *Ibrahima-Bassy*, który był w Alepie chorobą atozony, ale stoczone przezeń bitwy wypadły dla Egipcyanъ nieszczęśliwie. W Syrii dzieje się, według podobienstwa, coś ważnego: uważano bowiem, że, jakъ tylko nadeszły z tamtądъ wiadomości do Stambułu, Sułtanъ wysłałъ natychmiastъ морземъ znaczne oddziały wojska do Azyi.—Przezъ tę samą okazją dowiadujemy się, że Internuncyusz austriacki sposobił się w drogę do Wiednia.

— Donoszą namъ od granicy tureckiej pod d. 24 Marca, co następuje: „Rządъ angielski mianowałъ wicekonsulówъ i agentówъ konsularnychъ do kilku, nieco znanychъ miastъ Булгаріи, Румелии, Македоніи, Албаніи i Босніи, co sprawiło wszędzie wielkie wrażenie: albowiemъ takъ kosztowny środekъ, nieprzedstawia въ względzie handlowymъ żadnychъ powodówъ odpowiednichъ, raczej przeto politycznej jakiejś konieczności domyślać się każe.“

Триестъ, 26 Марта.

Odebrano tu depesze konsularne z Alexandryi, daty 9 b. m., które potwierdzają dawniejsze wiadomości o powstaniu w Syrii. Różne pokolenia okolicg-

ныхъ окрестностей возстали вмѣстѣ противу Египтянъ и прибѣгнули подъ покровительство Порты. Послѣ многочисленныхъ поражений Египетскихъ войскъ, *Ибрагимъ*-Паша при разстройствѣ обнаружившемся въ войскѣ, призналъ необходимыми занять безопаснѣйшія мѣста въ приморскихъ крепостяхъ. — Египетскій Вице-Король не прибылъ еще въ Александрію, что дало поводъ къ догадкамъ, будто въ Египтѣ произошли возмущенія. Происшествія эти обращаютъ здѣсь общее вниманіе, особенно касательно дѣлъ Востока, по поводу участія, какое въ томъ принимаютъ нѣкоторые изъ первостепенныхъ Европейскихъ Державъ. Кажется, что Porta желаетъ воспользоваться настоящимъ состояніемъ дѣлъ, и новѣйшія извѣстія изъ Истамбула отъ 11 Марта подтверждаютъ, что морскія вооруженія производятся въ арсеналѣ съ большою поспѣшностію и даже съ усиленіемъ, что заставляетъ думать, что Англія увлекшаяся теперь усердными желаніями помогать Портѣ, хочетъ опять возратить ей потерянные недавно провинціи, а посему происшествія въ Сиріи и Египтѣ ей не чужды. — Кромѣ того, сильное произвело въ Египтѣ впечатлѣніе то обстоятельство, что любимецъ Вице-Короля и его Кіаа, *Сали-Бей*, пользовавшійся равнымъ съ *Боговъ-Беемъ* довѣреніемъ, въ ту минуту когда онъ былъ душою совѣта Вице-Короля и председательствовалъ въ большомъ Диванѣ, отправленъ изъ Каира въ заточеніе. (G. C.)

ФРАНЦІЯ.

Парижъ, 2-го Апрѣля.

Король 5 ч. с. м. намѣренъ отправиться въ замокъ Э, частью чтобы отдохнуть послѣ трудовъ сопряженныхъ съ публичными занятіями, частью по политическимъ дѣламъ, а вѣроятно всею, между прочимъ, по случаю увольненія Г-на *Монталиве* изъ Кабинета, мѣсто котораго назначается Баронъ *Барантъ*.

— *Journal des Débats* опровергаетъ донесенія другихъ газетъ о прибытіи Маршала *Бурмона* въ лагерь *Донъ-Карлоса* и о сформированіи Маршаломъ полка Французской гвардіи, съ бѣлыми кокардами. Этотъ журналъ утверждаетъ, что Маршалъ живетъ въ Римѣ въ совершенномъ уединеніи, и никуда не выѣзжалъ оттуда, и что чужеземцы, находящіеся въ лагерь *Донъ-Карлоса*, суть частныя лица. Прочіе же журналы утверждаютъ, что прибытіе Маршала въ Вискаю не подлежитъ никакому сомнѣнію.

— Изъ числа просьбъ, поданныхъ въ Палату Перовъ, разсматриваемы были 31 ч. п. м. слѣдующія: о перевезеніи тѣла Наполеона и его сына во Францію и помѣщеніи ихъ подъ колонною Вандомской площади; объ отмѣненіи закона о изгнаніи членовъ его фамиліи изъ Франціи; наконецъ о томъ, чтобы званіе Почетнаго Легіона снова было украшено портретомъ Наполеона. Первое изъ сихъ прошеній передано Министру иностранныхъ дѣлъ, остальные два отвергнуты, послѣ чего приступлено къ предназначеннымъ на это засѣданіе завѣтіямъ.

— По случаю назначенія Князя *Фезензакка* Посланникомъ въ Мадридъ, повлило на него много насквидей. Князь съ отличіемъ служилъ на полѣ брани, и вѣроятно исполнитъ съ успѣхомъ обязанности Французскаго Посланника въ Испаніи.

— Уже нѣсколько дней, необыкновенное счастье одного изъ Перовъ, есть предметомъ всеобщихъ разговоровъ. Этотъ перъ, въ продолженіи одного года, выигралъ въ лотерею и подучилъ барыша отъ игры фондами 2,000,000 франковъ.

— На прошедшей недѣлѣ, много знаменитыхъ именъ содѣлались игрою случая. Призваны были къ суду исправительной полиціи: Гг. *Ротшильдъ*, обвиняемый въ прошеніи милостыни; *Биготъ*, обвиняемый въ нарушеніи порядка при богослуженіи; *Даву*, — въ томъ, что онъ уклонялся отъ службы; *Вьенне*, въ участіи въ происшедшихъ на улицѣ беспорядкахъ, наконецъ *Фуше* задержанъ полиціею, за бродяжество.

— Изъ Константины пишутъ, отъ 14 Февраля, что со времени прибытія ген. *Негріе* въ сей городъ, положеніе дѣлъ совершенно измѣнилось, а торговля съ пограничными племенами, съ каждымъ днемъ увеличивается. Взаимная довѣренность возстановилась и теперь можно съ безопасностію путешествовать на разстояніи 15 миль отъ города, въ сопровожденіи нѣсколькихъ только всадниковъ. Арабы беспечно работаютъ въ полѣ, не обращая вниманія на грозныя экспедиціи французовъ противъ непокорныхъ племенъ, чего прежде они неотвѣжались дѣлать, ни въ одной изъ провинцій. — Многіе изъ Шейковъ признали власть французовъ; — нѣкоторые изъ нихъ получили красные Бурну (*Bournois*). Въ Милу отправленъ отрядъ, состоящій изъ ста конныхъ егерей, таково же числа Спавовъ, 2 орудій и 900 чел. пѣхоты.

рзистыхъ, powstały w massie przeciwko Egipcyanom i uciekły się pod zastonę Porty. Po licznych klęskach zadanych, zastępowem egipskim, *Ibrahim-Basza*, przy rozprzęgnięciu, jakie się w wojsku jego zakradło, uznał potrzebę, zajęć bezpieczniejsze stanowiska w twierdzeniach nadmorskich. — Vice-Król Egiptu, nie przybył jeszcze do Alexandryi, co dało powód do domysłów, że w Egipcie powstały zaburzenia. Te wypadki zajmując tu powszechną uwagę, zwracają ją szczególnie na sprawy Wschodu, krzyżując się z powodu interesów, jakie mają w tém niektóre z Wielkich Mocarstw Europy. Zdaje się, że Porta chce korzystać z podającego się jej stanu rzeczy: najnowsze bowiem doniesienia ze Stambułu daty 11 Marca, potwierdzają, że uzbrajania morskie dzieją się w arsenale z wielkim pośpiechem, a nawet z natężeniem, co daje powód do mniemania, że Anglia, mając teraz szczere chęci dopomagania Portcie, chce ją przywrócić w posiadanie utraconych niedawno prowincyj, a zatem, że nie jest obcą wypadkom zachodzącym w Syryi i Egipcie. — Prócz tego zrzuciła w Egipcie nader mocno wrażenie ta okoliczność, że faworyt Vice-Króla i jego kija, *Sami-Bej*, który używał równego *Bogoz-Bejem* zaufania, został z Kairu, w chwili właśnie, kiedy był duszą rady Vice-Króla i przewodził w wielkim dywanie, posłany na wygnanie.

(G. C.)

FRANCYA.

Paryż, dnia 2 Kwietnia.

Król pojedzie d. 5 b. m. do zamku Eu, częścią dla wypocznienia z trudów, nieodłącznych od prowadzenia interesów publicznych, częścią ze względów politycznych, a podobno między innymi z powodu wystąpienia Pana *Montalivet* z gabinetu, na miejsce którego przeznaczają Barona *Barante*.

— *Journal des Debats* zbija doniesienia innych dzienników, jakoby Marszałek *Bourmont* znajdował się w obozie *D. Carlosa*, i jakoby tenże miał utworzyć półk francuzkiej gwardyi z białemi kokardami, utrzymując, że Marszałek mieszka w Rzymie, w wielkiem osobnieniu i nie myślał o podróży, a znajdujące się rozmaite osoby w obozie, nie mają żadnego urzędowego charakteru. Pomimo to, inne dzienniki stale głoszą, iż przyjazd Marszałka do Biskai żadnej nie podlega wątpliwości.

— Pomiedzy prosbami podanemi do Izby Parów, odczytano w dniu 31 z. m. następujące: aby zwłoki Napoleona i syna jego pochowane były pod kolumną na placu *Vendôme*; aby zniesione było wygnanie członków jego rodziny; nakoniec, aby wizerunek Napoleona przywrócony był powtórnie na ozdobie Legii honorowej. Na przedstawienie *Kommissyi*, odesłano pierwszą z tych prosb do Ministra Spraw Zagranicznych, a dwie ostatnie odrzucono, przechodząc do porządku dziennego.

— Mianowanie Xięcia *Fézensac* Posłem w Madrycie, obudziło wiele ostrych przeciw niemu krytyk. Xiąże ten dosłużył się dostojenstw na polu walki, i pewnie potrafił godnie sprawować poselstwo Francyi w Hiszpanii.

— Od kilku dni, szczęście nadzwyczajne jednego para jest przedmiotem wszystkich rozmow. W ciągu jednego roku wygrał na loteryi i zyskał ze sprzedaży papierow, blisko 2,000,000 fr.

— Szczególnym trafem wiele znakomitych i powszechnie znanych imion stało się igryzkiem losu w przedostatnim tygodniu. Powołań bowiem przed Sąd policyi poprawczej, *Rotszylda*, oskarżonego o zehraćtwo; *Bigot*, za zarządzone nieporządki przy wykonywaniu obrzędów religijnych; *Davoust*, za wzbranianie się pełnienia służby wojennej; *Viennet*, za udział w zamieszkach ulicznych; nakoniec *Fouché* przytrzymany został od władz policyjnych jako wioćzga.

— Donoszą z Konstantyny pod dniem 14 Lutego: „Od chwili przybycia Jenerała *Negrer* do naszego miasta, wszystko inną przybrała postać, a handel z ościeniami pokoleniami codziennie się wzmacza. Utwierdziło się zaufanie. Już teraz można najbezpieczniej podróżować na rozległości mil piętnastu w okolicy, mając tylko straż, złożoną z kilku jeźdźców. Szczególniej zastanawia ta okoliczność, że Arabowie pracują z zupełną obojętnością w polu, podczas wypraw wystanych na poskromienie jakiego nieprzyjaznego pokolenia, gdy dawniej nie podobnego w żadnej prowincyi nie widziano. Wielu Szeików uznało zwierzchność francuzką; inni przyglęli od niej czerwone butnusy. Do Mili posłano oddział, złożony ze stu konnych strzelców, ta kiejże liczby spahów, dwóch dział i 900 pieszych. Na spotkanie tego oddziału wyszła o pół mili cała lud-

На разстояніи полу мили отъ города всѣ жители вышли на встрѣчу отряда, предводительствуемые Кадиємъ, который предложилъ продовольствіе для войска и фуражъ для лошадей; сверхъ того гостепрѣимные жители принесли для каждого воина блюдо куску. Мила, небольшая и бѣдный городъ. Улицы широки, дома окружены садами, городъ обведенъ полуразвалившеюся стѣною. Восточныя ворота, бани и развалины арка, вѣроятно древняго храма, какъ о томъ свидѣлствуютъ нѣсколько вблизи стоящихъ колоннъ, изъ коихъ большая часть употреблена на построение мечети, остались еще отъ времени Римлянъ. Источникъ, близъ коего построены бани, и быстрый, протекающій тамъ ручей, вращаютъ колеса нѣсколькихъ мельницъ и орошаютъ сады фруктовыхъ деревь, растущихъ на берегахъ его. (О. Г. Ц. П.)

— Между документами, предложенными Палатѣ въ отношеніи Алжира, находится также сравнительное обозрѣніе всѣхъ доходовъ Франціи съ 1831-го по 1837-й годъ. Посему, публичные доходы въ Африкѣ простирались:

въ 1831 году	на 1,048,479 фр.
— 1832 —	— 1,569,108 —
— 1833 —	— 2,237,154 —
— 1834 —	— 2,542,660 —
— 1835 —	— 2,518,521 —
— 1836 —	— 2,865,534 —
— 1837 —	— 3,665,603 —

И такъ въ 1837 году, поступило 800,000 фр. больше нежели въ 1836. Съ пошлями и разныхъ податей къ увеличенію сему прибыло 266,800 фр. а съ почтой и пароходовъ 30,000 фр. Продажа недвижимостей и земель въ послѣдніе два года представляетъ слѣдующую разницу. Въ 1836 продано 905 недвиж. имѣній за 215,613 фр. рентами и 1,387,986 фр. капиталомъ. Въ 1837 продано 924 недвиж. имѣній за 167,127 фр. рентами и 1,489,069 капиталомъ. Торговля отношенія также удовлетворительны какъ и доходы:

Въ 1834 г. привозъ простирается на	8,560,256 фр.
— 1835 — — — — —	— 16,778,637 —
— 1836 — — — — —	— 22,402,768 —
— 1837 — — — — —	— 33,055,246 —

Съ 1836 по 1837 сумма привоза увеличилась почти на одну треть, что должно приписать разнымъ причинамъ. Главною кажется большое число Европейцевъ прибывшихъ въ продолженіи двухъ лѣтъ въ колонію. Судостроеніе конечно увеличилось въ такой степени, ибо въ 1835, въ Африканскіе порты вошло только 2,090 кораблей а въ послѣднемъ году число ихъ доходило до 3,365.

4-го Апрѣля.

Маршала Клозеля сегодня или завтра ожидаютъ въ Парижъ. — Посланникъ Абдель-Кадера, *Ben-Arrach* вчера прибылъ въ Парижъ и сегодня будетъ имѣть аудіенцію у Президента Совета.

— Правительство опубликовало слѣдующую телеграфич. депешу изъ Тулона отъ 1-го Апрѣля: „Алжиръ 29 Марта. Маршалъ Вале къ Военному Министру: Колеагъ 26 ч. с. м. осажденъ. Жители выходятъ ко мнѣ на встрѣчу. Начальниковъ города я утвердилъ въ ихъ должностяхъ. Съ западной стороны города разбитъ лагерь изъ 4 баталіоновъ 4 орудій и 50 чел. конницы и обезпечиваетъ спокойствіе сей части Аджирской провинціи. 27-го ч. я велѣлъ устроить лагерь на восточной сторонѣ Мегаджаской долины; 3 баталіона осаждаютъ ущелье ведущее изъ Артабахъ. Баталіонъ поставленъ въ Уздь-Каддара наблюдаетъ оврагъ ведущій изъ долины въ округъ Иссерскій. Дѣйствія эти исполнены безъ малѣйшаго сопротивленія со стороны жителей. Немедленно по прибытіи войскъ, ожидаемыхъ еще мною, я выступлю въ Беду для осажденія долины.“

— Въ письмѣ изъ Тулона отъ 29-го ч. пр. м. уведомляютъ: „Сегодня страусы и газеллы, назначенныя въ подарокъ Абдель-Кадеромъ для Королевской фамиліи, оставили здѣшній карантинъ. Изъ четырехъ страусовъ одинъ издохъ въ кошниталѣ, и одна газелла, которая очень больна, едва ли будетъ спасена. — Сегодня прибыли сюда очень нужныя депеши къ Адмиралу *Галлуа*, Командиру Французской эскадры въ Левантѣ и къ Адмиралу *Руссену* Посланнику нашему въ Константинополь. Газета *la Mésange* немедленно снялась съ якоря, и вышла къ этимъ водамъ.“

— *Phare de Bayonne* уведомляетъ изъ Сарагоссы отъ 27 Марта, что *Borso* 21 ч. разбилъ *Кабреру*, причинивъ ему урона на 1,000 челов. убитыми и взятыми въ плѣнъ. Между послѣдними будто находится также Карантесскій командиръ *Форкадель*. — *Gazette de France* по письму изъ Ст. Жанъ де Люцъ отъ 29 Марта сообщаетъ, что Карлисты начали осаду Португалетты.

нось мѣшка miasta tego, mając na oczele Kadego, który wojsku żywność i faraż dla koni ofiarował. Prócz tego gościnni mieszkańcy przynieśli dla każdego żołnierza półmisek kuskassu. Miła jest małe i nędzne miasteczko: ma atoli szerokie ulice, przy których stojące domy są otoczone ogrodami. Obwiedzione jest złe utrzymywany murem. Pozostały w nim z czasow rzymskich, brama wchodowa, fażnie i tuk należący pewnie do wspaniałego kościoła, jak to ze znajdujących się w bliskości kolumn sądzić można, z których część znaczna użytą została do budowy meczetu. Źródło fażni i bystry strumień, obracają kilka młynów; prócz tego strumień ten ożywia ogrody owocowe przy brzegach jego założone. (G.R.K.P.)

— Поміędzy документами, które złożono Izbie, względem Algieru, znajduje się takż porównawcze obejrzenie wszystkich dochodów Francyi od r. 1831 do 1837. Podług tego, dochody publiczne w Afryce wynosiły:

в року 1831	на 1,048,479 фр.
— — 1832 —	— 1,569,108 —
— — 1833 —	— 2,237,154 —
— — 1834 —	— 2,542,660 —
— — 1835 —	— 2,518,521 —
— — 1836 —	— 2,865,534 —
— — 1837 —	— 3,665,603 —

А затѣмъ в року 1837, уцзыныты 800,000 фр. więcej aniżeli в року 1836. До powiększenia tego, z ceł i różnych podatków wpłynęło 266,800 fr. a z poczt i statków parowych 30,000 fr. Przedaż nieruchomości i gruntów, okazuje między ostatnimi dwiema latami następującą różnicę. W roku 1836, przedano 905 dóbr gruntowych za 215,613 fr. w rentach i 1,387,986 fr. w kapitale. W roku 1837 przedano 924 dóbr gruntowych za 167,127 fr. w rentach i 1,489,069 fr. w kapitale. Handel postępuje w takimże zadowolniającym sposobie, jak i dochody:

W roku 1834 przywóz wynosił na	8,560,256 fr.
— — 1835 — — — — —	— 16,778,637 —
— — 1836 — — — — —	— 22,402,768 —
— — 1837 — — — — —	— 33,055,246 —

Od roku 1836 do 1837, summa przywozu powiększyła się prawie o trzecią część, co przypisać należy różnym przyczynom. Lecz najwięcej, jak się zdaje, przyłożyła się do tego wielka liczba Europejczyków, którzy od dwóch lat osiedli w kolonii. Żegluga naturalnie wzrosła w tymże stopniu, gdyż w roku 1835 liczba okrętów weszłych do portów Afrykańskich wynosiła tylko 2,090, a w roku ostatnim liczba ich doszła do 3,365.

Dnia 4.

Маршалек *Clauzel* dzisiaj lub jutro oczekiwany jest do Paryża. — Posłannik *Abdel-Kadera, Ben-Arrach*, wczora przybył do Paryża i dzisiaj będzie miał posuchanie u Prezidenta Rady.

— Rząd ogłosił następującą depeszę telegraficzną z Tuluна pod 1 Kwietnia: „Algier 29 Marca. Marszałek *Valée* do Ministra Wojny. Koleaх zostało osadzone d. 26 t. m. Mieszkańce wychodzą na spotkanie mnie. Zwierzchników mieskich, potwierdziłem na ich urządach. Oboz ze 4 batalionow, 4 dział i 50 koni, rozбиты został na zachod od strony miasta i zabezpieczenia spokojność tej części Algieru. D. 27 kazałem rozbić oboz na wschodniej części równiny *Metidż*; 3 batalionny oblegają wąwóz prowadzący z *Artabach*. Batalion postawiony na *Ued-Kaddara* strzeże wąwozu prowadzącego z równiny do okręgu *Isses*. Działania te wykonane zostały bez najmniejszego oporu ze strony mieszkańców. Wkrótce po przybyciu wojsk, których jeszcze oczekuję, wyjdę do *Belidy* dla uzupełnienia oblężenia doliny.“

— W liście z Tuluна pod d. 29 z. m. donoszą: „Dzisiaj opuścili tutejszą kwarantannę strusie i gazelle, przeznaczone od *Abdel-Kadera* dla rodziny Królewskiej. Ze czterech strusów przestał żyć jeden w kwarantannie, również jedna gazella bardzo jest chorą i pewnie nie będzie mogła być uratowaną. — Dzisiaj otrzymano tu pilne depesze do *Admirala Gallois*, dowódcy eskadry Francuzkiej w *Lewancie*, i do *admirala Roussin*, Pośta naszego w *Konstantynopolu*. *Galiota la Mésange* która tu stała na kotwicy, niezwłocznie wypłynęła ku tym wodom.“

— *Phare de Bayonne* donosi z *Saragossy* pod 27 Marca, że *Cabrera* d. 21 pobity został przez *Borso* i stracił 1,000 ludzi w zabitych, ranionych i wziętych w niewolę. Pomіędzy ostatnimi ma się znajdować dowódcą *Karolistowski Forcadell*. — *Gazette de France* podług listu z *St. Jean de Luz* pod 29 Marca donosi, że *Karoliści* rozpoczęli oblężenie *Portugaletty*.

5-го Апрѣля.

Князь *Talleyrand* вчера вечеромъ очень заболѣлъ, однако сегодня опять здоровье его улучшается. — Графъ *Campuzano*, отправился сегодня отсюда въ Мадридъ.

— Иностранные выходцы вновь сдѣлались предметомъ особенной строгости со стороны полиціи. Многие изъ нихъ, прибывшіе по частнымъ дѣламъ своимъ въ Парижъ, получили приказаніе, въ продолженіи 24 часовъ опять оставить столицу.

— Правительство публикуетъ сегодня слѣдующую телеграф. депешу изъ Байонны отъ 3-го ч. въ 5½ час. „20 и 21 числа пр. м. Генераль *Borso* напалъ на Генерала *Cabrera*, осаждавшаго Люсену съ 13 батал. и 7 орудіями и принудилъ его оставить осаду. Базиліо *Garcia* стоялъ 27-го ч. близъ Цудадъ-Реаль а *Flinter* въ Консуэгрѣ; *Espartero* былъ 27 ч. въ Паленциа а Карлистская экспедиція 26-го ч. въ Фресно де Родилла. — Коммиссія единогласно приняла проектъ о займѣ.“

— *Quotidienne* дѣлаетъ слѣдующее замѣчаніе надъ телеграф. депешою изъ Байонны отъ 3 Апрѣля: „Изъ телеграф. депешы видно, что Базиліо *Garcia*, который находился на пути въ горы Авилы, внезапно обратился въ Манжу. Изъ сего можно заключать, что условіи заключеннаго съ Г-мъ *Agado* займа, ему извѣстныхъ, и что онъ теперь хочетъ затопить водою Алмаденскіе рудники и чрезъ то сдѣлать невозможнымъ заемъ.“

6-го Апрѣля.

Герцогъ *Orleanskій* пожаловалъ 500 фран. въ складку собираемую для сооруженія монумента *Мольеру*.

— *Constitutionnel* пишетъ: „Говорятъ о замѣщеніи упраздненнаго давно уже посольскаго поста въ Неаполь. О избраніи еще не извѣстно, но первымъ въ спискѣ кандидатовъ значится Г. *Ружини*.“

— Пишутъ изъ Байонны: „*O'Donnell* съ 3,000 чел. и нѣсколькими орудіями угрожаетъ небольшому гарнизону Веры, состоящему только изъ 100 чел. Жители сего города ушли въ горы. Полагаютъ, что въ тоже время наступитъ движеніе противу Андоанна. — *Postskriptumъ*. Въ эту минуту слышенъ пушечный громъ. *Gerze*, который вступилъ въ Энкартасіонесъ, съ сильною колонною будетъ дѣйствовать въ Кастили и Сантандерской провинціи. Онъ стоитъ теперь въ Бальмазедѣ.“

— *Phare de Bayonne* содержитъ слѣдующее письмо изъ Сарагоссы отъ 30 Марта: „Завтра придутъ сюда разбитые военно-плѣнные и послѣ завтра будетъ дано для нихъ пиршество. — За нѣсколько дней въ развалинахъ стараго Кармелитанскаго монастыря, найдены четыре Карлиста умирающихъ отъ голода. Они по показанію принадлежали къ баталіонамъ *Кабанеры*, вступившимъ 5-го ч. въ Сарагоссу; опасаясь чтобы ихъ не застрѣлили, они не смѣли оставить развалинъ. Они взяты въ госпиталь, гдѣ одинъ изъ нихъ вскорѣ умеръ.“

— *Sentinelle des Pyrenées* отъ 5 Апрѣля сообщаетъ: „Третья Карлистская экспедиція отправилась уже чрезъ долину Ронкаль въ Аррагонію. Она состоитъ изъ 16 баталіоновъ пѣхоты. *Донъ-Карлосъ* будто самъ командуетъ ею. — Вчера въ 3 часа утра, 3,000 чел. съ нѣсколькими пушками отправились изъ Ируна путемъ въ Берру. Испанскій Консуль и здѣшній вице-префектъ отправились на границы.“

(A.P.S.Z.)

Англія.

Лондонъ, 4-го Апрѣля.

Опять говорятъ, что Лордъ *Гилъ* откажется отъ главной команды войска, и получить оную Герцогъ *Кембриджскій*.

— Ночью съ 25 на 26 ч. пр. м. въ домѣ Императорско-Россійскаго Посланника Графа *Поццо-ди-Борго*, сдѣлана покража. Между похищенными вещами были Французскіе и Англійскіе банкноты, 7 соверейновъ, 40 двойныхъ наполеондоръ, пара золотыхъ нарамниковъ, табакерки золотая и платиновая, разные орденскія украшенія и другія драгоценности. — За нѣсколько времени прежде, похищено во время бала значительное число алмазовъ въ Дублинскомъ замкѣ.

(G. C.)

Италія.

Неаполь, 15-го Марта.

Въ прошедшее Воскресенье случилось здѣсь самое печальное происшествіе. Въ слѣдствіе продолжительнаго дождя, обрушилась каменная стѣна, подпиравшая садъ и ужаснымъ своимъ паденіемъ разрушила противуположную домъ. Девятнадцать челов. были засыпаны развалинами дома и вынесены частію убитыми частію сильно ушибенными. (A.P.S.Z.)

Дня 5.

Хижа *Talleyrand* вчера вечеромъ mocno zachorował, jednak dzisiaj znowu zaczyna przychodzić do zdrowia. — Hrabia *Campuzano* wyjechał dzisiaj ztąd do Madrytu.

— Wychodnie cudzoziemscy, stali się nanowo przedmiotem szczególnej ścisłości ze strony policyi. Wieluż nich, którzy przybyli do Paryża dla prywatnych swych interesów, otrzymali rozkaz, ażeby w przeciągu 24 godzin znowu opuścili stolicę.

— Rząd ogłosił dzisiaj następującą depeszę telegr. z Bayonny pod d. 3 o pół do 4: „D. 20 i 21 z. m. Jenerał *Borso* uderzył na Jenerała *Cabrera*, który oblegał Lucenę we 13 batalionów i 7 dział i zmusił go, odstąpić od oblężenia. *Basilio Garcia* stał d. 27 przed Ciudad-Real, a *Flinter* w Consuegra; *Espartero* był d. 27 w Palencyi a wyprawa Karolistowska d. 26 w Fresno, de Rodilla. — Kommissya jednogłásnie przyjęła projekt pożyczki.“

— *Quotidienne* czyni następną uwagę nad depeszą telegraficzną z Bayonny pod d. 3 Kwietnia: „Z depeszy telegraficznej pokazuje się, że *Basilio Garcia*, który się znajdował na drodze w góry Avila, nagle zwrócił się ku Mancha. Można ztąd wnosić, że warunki zawartej z P. *Aguado* pożyczki, są mu wiadome i że teraz chce zatopić kopalnie w Almaden i tym sposobem uczynić przeszkodę w przyprowadzeniu do skutku pożyczki.“

Дня 6-го.

Хижа *Orleans* do skłádki na wystawienie pomnika dla *Moliera* ofiarował 500 fr.

— *Constitutionnel* donosi: „Zapewniają, że jest mowa o przywróceniu skasowanego już od dawnego czasu urzędu poselskiego w Neapolu. O wyborze niewiadomo jeszcze, lecz P. *Rumigny* ma się znajdować na czele listy kandydatów.“

— Donoszą z Bayonny: „*O'Donnell* we 3,000 ludzi i kilka dział zagraża niewielkiej, bo tylko ze 100 ludzi składającej się załodze Vera. Mieszkańcy tego miasta schronili się w góry. Rozumieją, że w jednymże czasie nastąpi poruszenie przeciwko Andoain. — P. S. W tej chwili słychać huk dział. *Guergué*, który wtargnął do Encartationes, działać będzie z mocną kolumną w Kastylii i w prowincyi Santander. Teraz znajduje się on w Balmaseda.“

— *Phare de Bayonne* zawiera następujący list z Saragossy pod 30 Marca: „Jutro przybędą tu wymienieni jeńcy, a pojutrze dana będzie dla nich uczta. — Przed kilką dniami w ruinach staraго klasztoru Karmelitańskiego, znaleziono czterech Karolistów, umierających z głodu. Według wyznania, należeli oni do баталіонów *Cabanery*, które d. 5 weszły do Saragossy, i z bojaźnią, ażeby nie być rozstrzelanymi, nie śmieli opuścić ruin. Wzięto ich do szpitalu, gdzie jeden z nich wkrótce potem zakończył życie.“

— W *Sentinelle des Pyrenées* pod 3 Kwietnia czytamy: „Trzecia wyprawa Karolistowska, wyszła już przez dolinę Roncal do Arragonii. Składa się ona z 16 баталіонów пѣхоты. *Don Carlos* znajduje się na czele. Wczora o godz. 3 rano, 3,000 ludzi z kilką działami wyszły w kierunku z Irun do Berra. Konsul Hiszpański i tutejszy Vice-Prefekt, udali się na granicę.“

(A.P.S.Z.)

Angлія.

Лондонъ, дня 4-го Kwietnia.

Wznawia się pogłoska, że Lord *Hill* złoży naczelne dowództwo nad wojskiem, a otrzyma je Хижа *Cambridge*.

— W nocy z 25 na 26 z. m. popełniono w hotelu Cesarsko-Rossyjskiego Posła Hr. *Pozzo di Borgo*, znaczną kradzież. Między zabranymi rzeczami były banknoty francuzkie i angielskie, 7 sovereigns, 40 dubeltowych наполеондоръ, пара złotych naramników, табакierki złota i platynowa, rozmaite ozdoby orderowe i inne kosztowności. — Nieco pierwiej popełniono w zamku dublińskim podczas balu, także bardzo znaczną kradzież w dyamentach. (G. C.)

Wzосну.

Неаполь, 15-го Марца.

Przeszłej niedzieli, smutny tu zdarzył się przypadek. Skutkiem nieustannych deszczów, obalił się mur, podpierający pewny ogród, i straszliwym swym upadkiem zburzył dom, naprzeciw leżący. Dziewiętnaście osób zagrzebanych było pod gruzami domu, których wydobyto częścią zabitych, częścią mocno skańczonych.

(A.P.S.Z.)

ИСПАНИЯ

Мадридъ, 29-го Марта.

Здѣшніе журналы увѣдомляютъ, что Генераль *Латре*, когда отняли у него ногу, умеръ. Генераль *Пардинасъ* прибылъ въ Толедо а Ген. *Эспартеро* въ Лерму. Базиліо *Гарсія* будто перешелъ чрезъ Тагъ.

— *Кабрера* узнавъ, что Генерала *Талладу* разстрѣляли, приказалъ разстрѣлять Генер. *Салано* и десять пѣхотныхъ Офицеровъ Королевскихъ войскъ, что повудило Гр. *Офалия* написать официальную ноту къ Англійскому Посланнику, въ которой усиленно просить его, склонить *Донъ-Карлоса* къ точному исполненію условій, заключенныхъ съ Г-мъ *Эліотомъ*.

Сарагосса, 29-го Марта.

Сегодня происходила размѣна 200 Карлистовъ на такоеже число взятыхъ 5-го ч. въ плѣнъ *Кабрерою*, національныхъ гвардейцевъ. Между первыми находится также смѣлый и рѣшительный геридаскій предводитель *Аснаръ*. На дняхъ доставлено сюда 15,000 піастровъ для Французскаго легіона.

(A.P.S.Z.)

ПОРТУГАЛІЯ.

Лиссабонъ, 27-го Марта.

21-го Марта принято окончательно новое уложеніе и утверждено подписью всѣхъ членовъ собранія Кортесовъ. Королева изъявила желаніе, чтобы сіи основныя законы обнародованы были 4 Апрѣля.

— Хотя всеобщее спокойствіе и водворилось въ народъ, но все еще продолжается скрытое волненіе, и журналы, непріязненные Правительству, возмущаютъ жителей. Пренія въ собраніи Кортесовъ о сихъ безпорядкахъ весьма занимательны, а между нѣкоторыми изъ членовъ дошло даже до обидъ дѣйствіемъ. Начальники мятежа: *Соаресъ Кальдеира*, *Мантасъ* и *Франса*, спокойно живутъ въ домахъ своихъ.

(O.F.C.P.)

ТУРЦІЯ.

Константинополь, 14-го Марта.

На прошлой недѣлѣ приплылъ сюда корабль изъ Египта съ грузомъ Турецкой монеты вынудой изъ обращенія Вице-Короля въ Египтѣ. Естественно, что обстоятельство это произвело вредное вліяніе на курсъ сей монеты здѣсь въ государство, за что Суданъ очень разсердился на *Мехмеда-Али*.

— Изъ лагеря Сераскира при Таврисѣ прибыло нѣсколько курьеровъ съ донесеніями подтверждающими извѣстіе о пораженіи Египтянъ Друзами. Любопытно знать, въ какой степени Порты пожелаетъ воспользоваться этимъ; кажется впрочемъ, что будетъ ожидать подробнѣйшей развязки сей драмы, тѣмъ болѣе, что по новѣйшимъ извѣстіямъ изъ Каира, *Мехмедъ-Али* начинаетъ часто подвергаться болѣзни. Приготовленія въ арсеналѣ не прекращаются. — Въ Тунисѣ отправленъ фрегатъ *Lurie*. — Третьяго дня отправлены отсюда мигмидары для сопровожденія отъ Босфора до столицы Императорско-Россійскаго Посланника *Бутенева*, котораго ожидаютъ обратно изъ Петербурга.

— Свѣдущіе въ политическо-военныхъ дѣлахъ, утверждаютъ, что на послѣднихъ дняхъ, отправлено въ Малую Азію 10,000 войска и артиллерійскій паркъ состоящій изъ 50 орудій, съ достаточными припасами пороха и амуниціи. Сей послѣдній транспортъ сопровождаютъ находящіеся при Портѣ Пруссіе Офицеры Г. *Мильбахъ* и Баронъ *Мольтке*, которые не только дѣломъ но и совѣтомъ помогать будутъ Сераскиру. (G. C.)

ЕГИПЕТЪ.

Александрія, 18-го Февраля.

Возмущеніе Друзовъ день ото дня становится болѣе опаснымъ, 17-го ч. немедленно по прибытіи Египетскаго военнаго Министра Ахметъ-Паши, который оставилъ Каиръ 4-го ч. с. м., произошла на равнинахъ Дамаска упорная битва, въ которой Ахметъ сильно раненъ. Потеря причиненная Египтянамъ была въ полномъ значеніи этого слова; убиты три Паши, Акубъ-Бей и 500 чел.; всѣ снаряды, орудія, значительное количество оружія и амуниціи, достались побѣдителямъ. Къ Друзамъ въ значительномъ числѣ присоединились Бедуины, которые много содѣйствовали къ побѣдѣ. (G. C.)

РАЗНЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Въ Парижѣ составилось новое общество для постройки желѣзной дороги изъ Парижа до Белгійской границы чрезъ Амьенъ, Аррасъ, Довей и Лилль. Общество это будетъ испрашивать у Правительства особенной привилегіи; Капиталъ общества опредѣленъ въ 70 милліоновъ; онъ составитъ изъ 7,000 акцій по тысячи франковъ.

— Г. Георгій *Левенбергъ* хозяинъ бумажнаго за-

HISPANIA.

Мадридъ, 29-го Марца.

Дзиенники тутежше donoszą, że Jenerał *Latre*, gdy odjęto mu nogę, umarł. Jenerał *Pardiñas* przybył do Toledo, a Jenerał *Espartero* do Lermy. Bazyli *Garcia* miał się przez Tag przeprawić.

— *Cabrera*, otrzymawszy wiadomość o rozstrzelaniu *Tallady*, skazał na podobną śmierć Jenerała *Salano*, i dziesięciu innych, w niewolę wziętych oficerów, co spowodowało Hr. *Ofalia* do napisania urzędowej noty do Posła Angielskiego, w której go usilnie prosi, ażeby wezwał *D. Carlosa* do ścisłego zachowywania zawartego układu z *P. Elliot*.

Saragossa, 29 Marca.

Dzisiaj odbywała się tu wymiana 200 Karolistów, za taką liczbę wziętych d. 5 w niewolę przez *Cabrere* gwardzystów narodowych. Między pierwszymi znajdował się także śmiały i przedsiębiorczy dowódzca *Guerillasów Asnar*. W tych dniach przybyło tu 15,000 piastrow dla legii francuzkiej. (A.P.S.Z.)

PORTUGALIA.

Lisbona, d. 27 Marca.

Nowy statut przyjęty został ostatecznie w dniu 21 h. m. i przez wszystkich członków kortezów podpisany. N. Pani życzyła sobie, żeby to prawo zasadnicze w dniu 4 Kwietnia było ogłoszone.

— Lubo spokojność w ogólności przywróconą została, jednak spozstrzegać się daje niejaki pomiędzy ludem poruszenie, a niechętnie rządowi dzienniki zywają lud do nowych rozruchów. Spory w Kortezach z powodu zaszytych nieporządków były nader żywe, a nawet pomiędzy niektórymi członkami publicznie przyszło do czynnych obelg. Naczelnicy rokoszu *Soares Caldeira*, *Mantas* i *França* mieszkają spokojnie w swoich domach. (G.R.K.P.)

ТУРСІА.

Константинополь, d. 14 Marca.

W zeszłym tygodniu zawinął tu okręt z Egiptu, mający na swym pokładzie ładunek monety tureckiej, z obiegu w Egipcie przez Vice-Króla wywołanej. Naturalną jest rzeczą, że ta okoliczność wywarła wpływ wstecznie działający na kurs tejże monety tu w kraju, co mocno bardzo rozgniewało Sultana przeciwko *Mehmedowi-Alemu*.

— Z obozu Seraskiera pod Taurus, nadbiegło kilku gonców czyli tatarów z doniesieniami, potwierdzającemi wiadomość o klęsce zadanej Egipcyanom przez Drużów. Ciekawą jest rzeczą: jak dalece będzie chciała Porta korzystać z tego, zdaje się wszak że, iż postanowiła oczekiwać na dokładniejsze rozwiązanie tego dramatu, tѣm więcej, że według najswieższych wiadomości z Kairu, *Mehmed-Ali* chorowitym bydz zaczyna. Przygotowania w arsenale nie ustają. — Do Tunetu wysłano fregatę *Lurie*. — Zawczoraj wysłano zład mihmidarów, dla towarzyszenia od Bosforu, aż do stolicy, Cesarско-Rossijskiemu Posłowi *Buteniew* spodziewanemu w powrocie z Petersburga.

— Swiadomi bliżej rzeczy polityczno-wojskowych, zapewniają, że w ostatnich kilku dniach wysłano do Azji mniejszej 10,000 wojska i parku artylleryi, złożony z 50 armat, z najdosłateczniejszym zapasem prochu i amunicyi. Temu ostatniemu transportowi, towarzyszącą znajdujący się przy Porcie oficerowie pruscy *P. Mühlbach* i Baron *Moltke*, którzy będą, nie tylko ręką, ale i radą, wspierać Seraskiera. (G. C.)

ЕГИПТЪ.

Александрія, 18 Lutego.

Powstanie Drużów staje się codzień groźniejszym. Dnia 17, zaraz po przybyciu egipskiego Ministra Wojny, *Achmeta-Baszy*, który wyjechał z Kairu d. 4 b. m., przyszło na równinach Damaszku do zaciełej bitwy, w której *Achmet* mocno raniony został. Klęska, zadana Egipcyanom, była zupełna; poległo trzech Baszów, *Jaoób-Bej* i 500 ludzi; wszystkie tabory, działa, znaczna część broni i amunicyi musiano zostawić zwycięzcom. Do Drużów przyłączyli się Beduini w znacznej liczbie, którzy nie mało przyczynili się do zwycięstwa. (G. C.)

РОЗМАІТЕ ВІАДОМОСТІ.

W Paryżu zawiązało się nowe towarzystwo, w celu wybudowania kolei żelaznej od Paryża do granicy belgickiej, przez Amiens, Arras, Doyai i Lille. Towarzystwo to żądać będzie od Rządu wyłącznego przywileju; kapitał zakładowy postanowiono na 70 millionów; składać go będzie 7,000 akcyj tysiąc-frankowych.

— P. Jerzy *Levenberg*, fabrykant papieru w Ber-

вода въ Бернѣ, изобрѣлъ машину для сниманія копій, которая превосходитъ всѣ употребляемыя до сихъ поръ, своею дешевизною и успѣшностію. Парижскія машины стоили до сихъ поръ по 140 франковъ и онѣ очень тяжелы; машины Г-на Лебенберга стоятъ будутъ 10 фр. и удобно могутъ помѣщаться въ карманѣ. Кажется что изобрѣтеніе сіе для всѣхъ канцелярій доставитъ большую пользу.

— Г. Кленигеръ, изобрѣлъ новый телеграфъ въ Австріи;—это акустическій телеграфъ. Онъ состоитъ изъ ствола, на подобіе голосовой трубки, длиною въ 7 фут. и 5 дюймовъ. Стволъ этотъ сообщаетъ голосъ въ разстояніи 2,000 сажень въ 11¹/₂ секундъ. Опыты дальніе въ Вѣнѣ были очень удачны.

— Городъ Лондонъ есть величайшій и богатѣйшій въ свѣтъ. Онъ занимаетъ пространство на 32 квадрат. миль, покрытое домами 3, 4 а даже 5-ти этажными. Въ 1831 находилось 1,471,941 жителей. Въ 1834 вошло вь Лондонскій портъ 3,786 англійскихъ кораблей и 1,282 иностраннхъ. Городъ Лондонъ въ 1832 имѣлъ 2,669 купеческихъ кораблей, на которыхъ было 32,786 матросовъ. Лондонскіе доки занимаютъ пространства 20 моргеновъ; доки индійской компаніи 41 моргенъ; доки Св. Екатерины 24 моргена. На Темзѣ всегда дѣйствующихъ 5,000 суденъ большахъ и 3,000 меньшихъ, которые доставляютъ единственное содержаніе 12,000 перевозчикамъ. Домовъ находится 120,000; Правительство получаетъ отъ нихъ подати 5,000,000 ф. стер. (200 мил. р. п.) хотя едва 4 платитъ эту подать. Одни таможенныя пошлины доставляютъ отъ 7 до 8 милліон. ф. стер. Пивныхъ лавокъ и витейныхъ домовъ болѣе 10,000. Исчислено, что нужно годъ времени, чтобы посѣтить всѣ улицы, площади, публичныя зданія и достопримѣчательности Лондона; однихъ улицъ 10,000. (G. C.)

Нравы и обычаи жителей Константины.

Женщины въ Константинонѣ носятъ длинныя платья, съ широкими рукавами. Сверхъ этого одѣянія надеваютъ онѣ родъ плаща свѣтло-голубаго цвѣта, который застегивается на плечъ серебряною пряжкой. Въ уши продѣваютъ серебряныя серьги, а на пальцахъ, на верхней части ногъ и даже на лодыжкахъ, кольца того же металла. Лице покрываютъ маскою съ двумя отверстіями для глазъ. При встрѣчѣ съ чужеземцемъ тщательно закрываются плащомъ. Когда Арабъ отправляется въ дорогу, женщины помѣщаются въ корзинахъ изъ тростника, которыя привѣшиваютъ къ вьючнымъ сѣдламъ верблюдовъ. Движцы расписываютъ обыкновенно лице, руки и пальцы красками, которыя приготавливаютъ сами. Женщины, не всѣ слѣдуютъ этому обыкновенію; многія впрочемъ приготавливаютъ краску изъ голубиного помету, смѣшаннаго съ растворомъ шафрана и рисуютъ кружки на щекахъ, треугольничекъ между вѣждами, или ольковой листь на колѣнахъ. Нѣкоторые изъ нихъ красятъ вѣжди желтою или голубою краскою. Арабскіе поэты воспѣваютъ въ страстныхъ стихахъ эти мѣлочныя украшенія.

Арабы, посѣщая своихъ соотечественниковъ живущихъ въ другомъ дуарѣ, цѣлуются съ ними, или цѣлуютъ другъ друга въ бороду, если они равнаго состоянія; но если Шенкъ или Марабуть посѣщаетъ ихъ, они падаютъ ницъ предъ знатымъ гостемъ. Послѣ обычныхъ привѣтствій, спрашиваютъ обыкновенно о коровахъ и курицахъ, не забывая при томъ собакъ и кошекъ, которыми очень дорожатъ. Собаки въ собственности имъ полезны; лай этихъ животныхъ предостерегаетъ ихъ о приближеніи льва, который въ этой странѣ наводитъ справедливый ужасъ; а кошки истребляютъ не только мышей, но даже и змѣй, вползающихъ не рѣдко въ ихъ палатки.

Жители селеній занимаются исключительно земледѣліемъ. Они помѣщаются вмѣстѣ со скотомъ. Кухонная посуда ихъ состоитъ изъ двухъ или трехъ глиняныхъ горшковъ, въ которыхъ они готовятъ сарачинское пшено и родъ пироговъ изъ кукурузы, составляющихъ ежедневную ихъ пищу. Пьютъ обыкновенно молоко и особый родъ пива. Предъ обѣдомъ моютъ одну правую руку. Они не употребляютъ ни вилокъ, ни стакановъ, ни салфетокъ, и ложатся на рогажахъ изъ пальмовыхъ листьевъ.

Арабское семейство, переселяясь на другое мѣсто, беретъ съ собою ручные жернова, которыми мѣлетъ муку для пищи. Любимую пищу Араба составляетъ горячій хлѣбъ, обмакиваемый въ оливковое масло съ уксусомъ. (O. P. Ц. II.)

Съ 1-го числа настоящаго мѣсяца Апрѣля, началась подписка на 2-й Кварталь сего года, на газету Литовскаго Вѣстника.—Цѣна по прежнему 2 руб. 25 коп. сереб.

не, wynalazł machinę do kopiowania, która wszystkie dotąd używane taniością i dokładnością przechodzi. Maszynki Paryzkie kosztowały dotąd po 140 fr. i są bardzo ciężkie; maszynki Pana Levenberg, kosztowały będąco fr. 10i mogą bydź noszone w kieszeni. Zdaje się, że wynalazek ten dla wszystkich biór, nader stanie się dogodnym.

— Pan Kleniger, wynalazł nowy telegraf w Austrii,—jestto telegraf akustyczny. Składa się on z tuby, nakształt tuby głosowej, długiej stop 7 i 5 cali. Tubka ta udziela głosu na 2,000 sążni odległości w 11¹/₂ sekundach. Próby robione w Wiedniu, doskonale się udały.

Miasto Londyn jest największe i najbogatsze w świecie. Zajmuje ono 32 mil kwadratowych przestrzeni, okrytej domami o 3, 4 a nawet 5 piętrach. W roku 1831 liczyło 1,471,941 mieszkańców. W roku 1834 wpłynęło do portu londyńskiego 3,786 okrętów angielskich, a 1,282 zagranicznych. Samo miasto Londyn posiadało w r. 1832, okrętów kupieckich 2,669, do których jest 32,786 użytych majtków. Docki londyńskie zajmują przestrzeni 20 morgów; docki kompanii Indyjskiej 41 morgów; docki S Katarzyny 24 morgi. Na Tamizie jest zawsze czynnych 5,000 statków większych i 3,000 mniejszych, które są jedynym utrzymaniem 12,000 przewoźników. Liczba domów wynosi 120,000; opłacają one Rządowi podatku 5,000,000 f. szt (200-miliónów złp.) chociaż za ledwie 4 podatkomu temu a lega. Samo komorne czyni rocznie 7 do 8 miliónów f. s. (280 do 320 mill.). Szyneków z piwem i winem jest przeszło 10,000. Obrachowano, iż potrzeba całego roku ażeby zwiedzić wszystkie ulice, place, aleje, gmachy publiczne i ciekawości Londynu; samych ulic bowiem jest tu 10,000. (G. C.)

Zwyczaje i obyczaje mieszkańców Konstantyny.

Kobiety w Konstantynie noszą suknie długie, z szerokimi rękawami, na które zarzucają płaszcz błękitny, przypięty na ramionach srebrną sprzączką. Używają kolczyków srebrnych, tudzież stroją w pierścienie z tego kruszczu palce, nogi, a nawet i kostki. Twarz okrywają maską, w której wycięte są dwa otwory dla oczu. Postrzegwszy cudzoziemca okrywają się starannie płaszczem. Podczas podiôzy, którą Arabowie bardzo często odbywają, kobiety są zwykle umieszczone w koszu z łożyny, zawieszonym u siodła na wielbłądzie. Młode osoby malują sobie twarz, ręce i palce kolorami, które same przyrządzić umiają. Nie wszystkie zaś mężatki zachowują ten zwyczaj; przygotowują jednak farbę, złożoną z gołębiego odchodu i szafranu, którą nakreślają sobie koło na policzkach, trójkąt między powiekami, albo gałązkę oliwną na kolanach. Niektóre kraszają sobie powieki kolorem żółtym, lub niebieskim. Wierszopisowie arabscy przykładają wielką do tych błyskotek wartość, i szumnie je opiewają w swoich namiotowych rymach.

Podczas wzajemnych odwiedzin w duarach, Arabowie, równi pomiędzy sobą, całują się w twarz albo w brodę; lecz przyjmując u siebie Szejka lub Marabuta, padają przed nim na twarz. Po zwyczajnych grzecznościach, pytają się o zdrowie krów, kur, psów i kotów: wszystkie bowiem te zwierzęta mają u nich wielką wartość. Psy szczególnie są im miłe: bo szczeniem swoim oznajmują im zbliżenie się lwów, których się sprawdziliwie w tej części Afryki obawiają; koty wytepiją nie tylko szczury i myszy, ale łwią i węże, które się częstokroć do ich namiotów wciskają.

Mieszkańcy wiosek poświęcają się wyłącznie rolnictwu, i wspólnie z domowemi mieszkają zwierzętami. Sprzęty ich składają się z dwóch lub trzech garnków, w których gotują ryż i placek z kukurudzy. Za napój używają mleka lub pewnego rodzaju piwa. Przed jedzeniem umywają sobie prawą rękę. Nie używają ani widelców, ani kubków; lecz kładą się na ziemi i spożywają swój pokarm na liściach palmowych.

Każda rodzina, przeprowadzając się do nowego siedliska, unosi z sobą żarna, dla młócenia zboża na mąkę. Najprzyjemniejsza potrawa dla Araba jest talerz oliwy z octem, w którym on macza chleb gorący i ze smakiem spożywa. (G. R. K. P.)

Od dnia 1-go terażniejszego miesiąca Kwietnia, zaczęła się prenumerata na 2-gi tego roku Kwartał gazety Kuryera Litewskiego.—Cena zwyczajna rubli srebrem 2 kop. 25.